

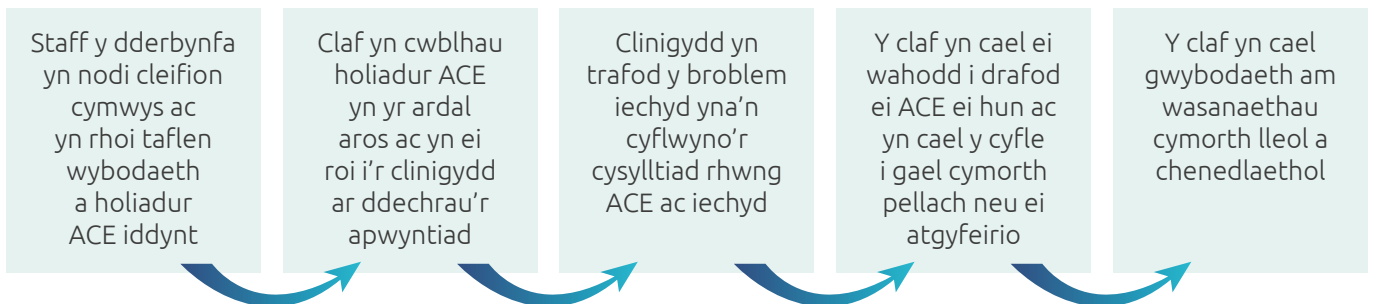
Holi am brofiadau niweidiol yn ystod plentyndod (ACE) mewn ymarfer cyffredinol

Canfyddiadau gwerthusiad o astudiaeth beilot yn Ynys Môn

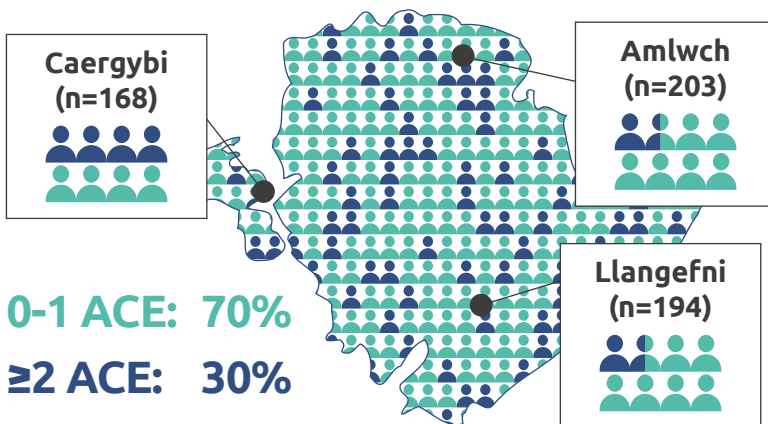
Cafodd ymholi am ACE ei dreialu yn ystod ymgynoriadau gyda meddyg teulu neu ymarferydd nysio mewn tri phractis yn 2017/18 gyda chleifion 18 oed a throsodd.

Proses ymholi am ACE

O blith y cleifion a wahoddwyd i gymryd rhan mewn ymholiad am ACE, cytunodd 91% i wneud hynny (n=565)

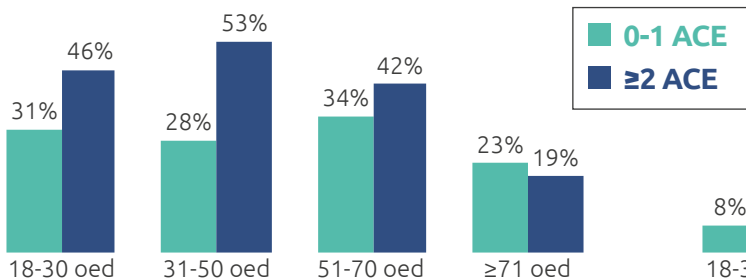
Cyfraddau ACE

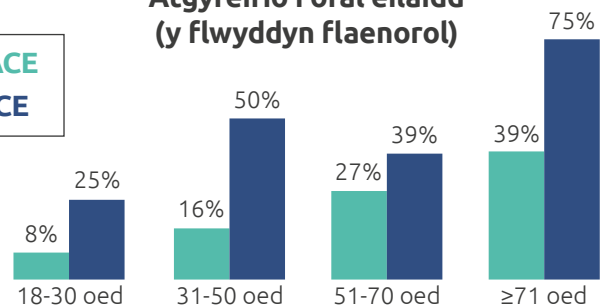
Dywedodd **60%** o gleifion a oedd wedi cael ACE mai dyma'r tro cyntaf iddynt ddweud wrth weithiwr iechyd proffesiynol am y profiadau hyn^a

ACE, iechyd a'r defnydd o wasanaethau^b

Problemau iechyd meddwl presennol

Atgyfeirio i ofal eilaidd (y flwyddyn flaenorol)

Dyluniwyd a chyflwynwyd y broses ymholi am ACE gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr gyda chefnogaeth hwylusydd ymgynghorol a benodwyd gan Ganolfan Gymorth Profiadau Niweidiol yn Ystod Plentyndod (ACE) Cymru Well Wales. Comisynwyd Iechyd Cyhoeddus Cymru i gynnal gwerthusiad annibynnol o'r peilot hwn. ^aDatgelodd n=137 o gleifion o leiaf un ACE; ^bData a echdynnwyd o gofnodion cleifion (n=549).

Beth ddywedodd y cleifion?^c

Roedd y cwestiynau am ACE yn...

Ddealladwy ac yn glir **96%**

Mae'r feddygfa yn...

Lle addas i ofyn cwestiynau **87%**

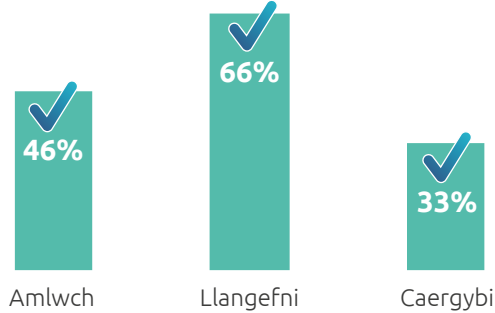
Mae ymholi am ACE yn...

Bwysig **81%**

Derbyniol **85%**

Cytuno/cytuno'n gryf â'r datganiad...

Roedd fy apwyntiad yn well am fod y meddyg/hyrs yn deall fy mhleutyndod yn well

Beth ddywedodd yr ymarferwyr?^d

Croesawyd y defnydd o **offeryn strwythuredig** er mwyn **lleihau'r pwysau gwybyddol ac emosiynol** ar gleifion.

Arweiniodd ymholi am ACE at **effeithiau bach iawn ar amser ymgynghoriad** unigolion. Fodd bynnag, roedd rhai nodweddion cynhenid o ymarfer cyffredinol, megis cleifion yn cyrraedd yn hwyr ar gyfer eu hapwyntiadau, yn creu **rhwystrau o ran cwblhau holiaduron ACE**.

Ni chafodd pryderon am y **galw cyffredinol ar wasanaethau** a mwy o angen am **gymorth arbenigol** eu **gwireddu yn ystod y peilot**. **Nid oedd unrhyw glaf wedi cynhyrfu neu'n ofidus** pan gyflwynwyd y modelau ymholi am ACE y cytunwyd arnynt.

Er bod modelau cyflwyno **hyblyg** yn caniatáu i'r peilot ymholi am ACE gael ei addasu i ofynion eraill a oedd yn cystadlu am eu hamser, roedd **gwyro o'r broses safonol** (e.e. ar gyfer arwyddo i mewn) yn creu **baich ychwanegol ar staff gweinyddol a dryswch i gleifion**.

Roedd gwybodaeth am ACE yn **gwella dealltwriaeth** o gleifion ac **empathi** tuag atynt, gan ganiatáu i ymarferwyr ddarparu **dull mwy cyfannol** o ofal i gleifion.

Darparodd y broses ymholi am ACE **wybodaeth newydd** a oedd yn groes i ragdybiaethau blaenorol am gleifion ac ystyriwyd ei bod yn **bwysig er mwyn bod yn sail i ddiagnosis a thriniaeth yn y dyfodol**.

Casgliadau

- ▶ Mae'r gwerthusiad o'r peilot hwn wedi canfod bod cryn gefnogaeth i dderbynioldeb ymholi am ACE mewn ymarfer cyffredinol ymysg y cleifion a'r ymarferwyr, sydd ill dau yn deall ei berthnasedd a'i werth ychwanegol o ran cefnogi iechyd a llesiant unigolion.
- ▶ Er bod cysylltiad amlwg rhwng ACE a chanlyniadau iechyd meddwl gwael, a bod y canfyddiadau'n cefnogi'n betrus y syniad o fudd cyffredinol therapiwtig sy'n deillio o ymholi am ACE, mae sut y gall ymarferwyr ddefnyddio'r ddealltwriaeth o ACE yn sail i driniaeth a'r cymorth a ddarperir i gleifion yn parhau i fod yn aneglur.
- ▶ Er bod y cynllun peilot hwn yn rhoi rhywfaint o ddealltwriaeth galonogol o ddichonoldeb holi am ACE, ceir cymhlethdodau yn y lleoliad iechyd hwn sy'n parhau i fod yn her o ran ymgysylltu a chyflwyno dull gweithredu parhaus.
- ▶ Mae angen gwaith ymchwil a gwerthuso pellach er mwyn adeiladu ar y canfyddiadau cychwynnol hyn ac ymchwilio i ddefnyddioldeb dulliau graddedig a chynaliadwy o ymholi am ACE mewn ymarfer cyffredinol.

^cCwestiynau adborth gan ddefnyddwyr gwasanaethau a gwblhawyd gan 333 o gleifion (58.9% o'r rhai a gafodd ymholiad am ACE); roedd yr opsiynau ymateb ar raddfa Likert (cytuno'n gryf; cytuno; ddim yn siŵr; anghytuno; anghytuno'n gryf); ^dCanfyddiadau ansoddol o gyfweiliadau adborth gyda rhanddeiliaid yn dilyn gweithredu'r model (n=12 o gyfranogwr).